

РІШЕННЯ
РАЗОВОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ
ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Здобувачка ступеня доктора філософії Су ЖУЙ, 1995 року народження, громадянка Китаю,

освіта вища: закінчила у 2020 році Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця, за спеціальністю Фінанси, банківська справа та страхування,

працює співробітником відділення Індустріального банку в Ордосі (Китайська Народна Республіка),

виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Економіка».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця від «23» квітня 2025 року № 137, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради –

Тетяна ЛЕПЕЙКО, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця.

Рецензентів –

Каріна НЕМАШКАЛО, кандидат економічних наук, професор, проректор з навчально-методичної роботи, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця;

Тетяна ВЛАСЕНКО, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства та організації бізнесу, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця.

Офіційних опонентів –

Олена СЕРГІЄНКО, доктор економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва, торгівлі і логістики, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»;

Вікторія ХАУСТОВА, доктор економічних наук, професор, директор Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України.

на засіданні «19» червня 2025 року разова спеціалізована вчена рада прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань

05 «Соціальні та поведінкові науки» Су ЖУЙ на підставі публічного захисту дисертації «Формування механізму економічної поведінки підприємства» за спеціальністю 051 «Економіка».

Дисертацію виконано у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, Міністерство освіти і науки України, м. Харків.

Науковий керівник – Олена РАЄВНЄВА, доктор економічних наук, професор, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, завідувачка кафедри статистики і економічного прогнозування.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, в якому містяться нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, присвячених узагальненню та розвитку теоретичних положень, розробленню методичних підходів, а також практичних рекомендацій щодо побудови механізму економічної поведінки підприємства. У дисертації проведено теоретичне дослідження та удосконалено теоретичне підґрунтя управління економічною поведінкою підприємства в нестабільних умовах розвитку економіки; побудовано експлейнарний базис дослідження на підставі критичного узагальнення теорій, що лежать в основі економічної поведінки підприємства, та аналізу їх категорій, принципів, закономірностей й інструментарію. Запропоновано досліджувати економічну поведінку підприємства як процес динамічної сталості, який має хвилеподібну природу, зумовлену флуктуаціями його середовищ. Сформовано авторське трактування економічної поведінки підприємства, яка підкреслює необхідність врахування нелінійності розвитку зовнішніх та внутрішніх середовищ підприємства у короткостроковій та довгостроковій перспективі, врахування ресурсної готовності підприємства до ринкових реакцій, зумовлених стадією ділового циклу. Знайшло подальше удосконалення поняття механізму управління економічною поведінкою підприємства, під яким розуміється сукупність систематизованих етапів та управлінських засобів, спрямованих на підтримку атрактору сталого розвитку підприємства або локалізацію кризових явищ за рахунок адаптивної економічної поведінки, зумовленої циклічністю впливів макрооточення, чутливістю видів економічної діяльності (ВЕД) до шоків збурень, діловим циклом підприємства та його ресурсними можливостями.

Здобувач має 15 наукових публікацій за темою дисертації, з них 2 статті у вітчизняних та закордонних виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science, 7 статей в наукових фахових

виданнях України, що входять до міжнародної бази Index Copernicus та 6 публікацій у матеріалах й збірниках тез доповідей на наукових конференціях щодо дотримання вимог пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії:

1. Rayevnyeva O., Filip S., Aksonova I., Brovko O, Rui S. The impact of sensitivity of economic activities on the economic behaviour of enterprise. *Economics of Development*. 2022. Vol. 21, No. 3. Pp. 27-39. (1,19/0,23 друк. арк.). (Міжнародна представленість та індексація журналу: SCOPUS).

DOI: [https://doi.org/10.57111/econ.21\(3\).2022.27-39](https://doi.org/10.57111/econ.21(3).2022.27-39)

Посилання: <https://ecdev.com.ua/en/journals/t-21-3-2022/p-vpliv-chutlivosti-vidiv-ekonomichnoyi-diyalnosti-na-ekonomichnu-povedinku-pidpriyemstva-p>

2. Rayevnyeva O., Brovko O., Su Rui. Computer-Mathematical Modeling of the Influence of the Macro-Environment on the Economic Behavior of the Enterprise. 2023 7th International Symposium on Multidisciplinary Studies and Innovative Technologies (ISMSIT), Ankara, Turkiye, 2023. Pp. 1-6. (0,87/0,29 друк. арк.). (Міжнародна представленість та індексація журналу: SCOPUS, WoS).

DOI: <https://doi.org/10.1109/ISMSIT58785.2023.10304994>

Посилання: <https://ieeexplore.ieee.org/document/10304994>

3. Su Rui. Comparative Analysis of Trends in the Ukrainian and Chinese Economies. *Business Inform*. 2022. №4. С. 20–25 (0,63 друк. арк.). (Міжнародна представленість та індексація журналу: Index Copernicus, Google Scholar, наукометрична директорія DOAJ, Ulrichsweb).

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-4-20-25>

Посилання: https://www.business-inform.net/article/?year=2022&abstract=2022_4_0_20_25

4. Rayevnyeva O., Brovko O., Su Rui. A Study of the Influence of Environmental Factors on the Economic Behavior of the Enterprise. *Business Inform*. 2023. №8. С. 193–198. (0,81/0,27 друк. арк.). (Міжнародна представленість та індексація журналу: Index Copernicus, Google Scholar, наукометрична директорія DOAJ, Ulrichsweb).

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-8-193-198>

Посилання: <https://www.business-inform.net/search/?qu=%D0%A1%D1%83+%D0%96%D1%83%D0%B9&x=10&y=6>

5. Раєвнєва О.В., Бровко О.І., Су Жуй. Економічна поведінка підприємства: аналіз підходів визначення дефініції. *Економіка. Фінанси. Право*. 2023. №8. С. 83-87 (0,87/0,29 друк. арк.). (Міжнародна представленість та

індексація журналу: *Index Copernicus*).

DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2023.8.19>

Посилання: <http://efp.in.ua/uk/journal-article/1128>

6. Раєвнева О. В., Су Жуй. Дослідження впливу чутливості видів економічної діяльності на економічну поведінку підприємств Китаю. *Проблеми економіки*. 2023. №4. С. 48–57 (1,0/0,5 друк. арк.). (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Index Copernicus*, *Google Scholar*, наукометрична директорія *DOAJ*, *Ulrichsweb*).

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-4-48-57>

Посилання: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2023-4_0-pages-48_57.pdf

7. Раєвнева О. В., Су Жуй. Імітаційна модель поведінки підприємства з урахуванням чутливості до кризових макроекономічних процесів. *Проблеми економіки*. 2024. №3. С. 300–307. 57 (0,94/0,47 друк. арк.). (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Index Copernicus*, *Google Scholar*, наукометрична директорія *DOAJ*, *Ulrichsweb*).

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-3-300-307>

Посилання:

https://www.problecon.com/article/?year=2024&abstract=2024_3_0_300_307

8. Su Rui. The mechanism of the enterprise's economic behavior: elements and models. *Економіка та суспільство*. 2024. №69. (1,31 друк. арк.). (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Index Copernicus*, *Google Scholar*, *CiteFactor*, *Eurasian Scientific Journal Index (ESJI)*).

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-78>

Посилання:

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5178/5122>

9. Су Жуй. Механізм управління економічною поведінкою підприємства: концептуально-методичні засади побудови. *Бізнес Інформ*. 2024. №12. С. 15-28 (1,31 друк. арк.). (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Index Copernicus*, *Google Scholar*, наукометрична директорія *DOAJ*, *Ulrichsweb*).

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-12-15-28>

Посилання:

https://www.business-inform.net/article/?year=2024&abstract=2024_12_0_15_28

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

Офіційний опонент Олена Андріанівна СЕРГІЄНКО, доктор економічних наук, професор, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», професор кафедри підприємництва, торгівлі і логістики, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. В роботі автором доведено, що економічна поведінка залежить від збурень зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства. Також запропоновано при оцінці тенденцій розвитку зовнішнього середовища його структурування на макрооточення та середовище найближчого оточення (п. 2.1, с. 123-125). На мій погляд, доцільно було б навести більш повне обґрунтування такої розмежування факторів та зазначити, для вирішення якого завдання воно використовується.

2. У підрозділі 3.3. (с. 221-224) запропонована матриця прийняття рішень щодо управління економічною поведінкою відповідно до стадій ділового циклу розвитку підприємства та агресивності впливів зовнішнього оточення. Отриманий результат, безсумнівно, має науково-прикладне значення і достатньо повно обґрунтований у роботі. Проте, в подальшому дослідженні доцільно провести аналіз подібної взаємодії відповідно до фаз ділового циклу, що дозволило б отримати більш детальні результати щодо поведінки підприємства та сформулювати рекомендації з корегування атрактору його економічної поведінки.

3. Запропонована в дисертації схема побудови плану імітаційного експерименту для визначення компенсаційних дій підприємства у відповідь на зовнішні шоки (п. 3.2, рис. 3.23, с. 219). В межах даної схеми крок 3 призначений для планування експерименту, який заснований на тому, що імітаційний експеримент проводиться за алгоритмом «по одному», тобто для кожної серії експерименту змінюється тільки одна керована змінна, а інші відповідають базовому експерименту. Водночас варто було б провести ряд модельних експериментів при зміні декілька керованих змінних та визначити компенсаційні управлінські заходи відповідно до ресурсних обмежень підприємства.

4. При дослідженні довгострокової взаємодії між зовнішнім та внутрішнім середовищем в роботі запропоновано використовувати VAR-моделі та аналіз декомпозиції дисперсії (п. 3.1., рис. 3.4, с. 172-181). Для цього були проведені розрахунки тесту Діккі-Фулера та тесту причинності Гренджера. Проте, цікаво було б доповнити такий підхід побудовою VEC моделі (модель коригування помилок), що дозволило б покращити якість отриманих результатів моделювання.

5. В роботі запропонована імітаційна модель, що дозволяє побудувати комплекс сценаріїв управління тенденцією економічної поведінки підприємства з урахуванням впливу ринкового макрооточення, чутливості виду економічної діяльності до макроекономічних шоків, ризиків підприємства та крапок біфуркації в циклічності його розвитку (пункт 3.2., с. 197-220). Однак, доцільно ввести в імітаційну модель показники ресурсних обмежень, наприклад, обмеження щодо залучення кредитів на різних стадіях ділового циклу. Це дозволить підвищити якість управлінських рішень з корегування економічної поведінки відповідно до ресурсних можливостей підприємства.

Офіційний опонент Вікторія Євгенівна ХАУСТОВА, доктор економічних наук, професор, директор Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. З метою визначення однорідних груп видів економічної діяльності високо за рівнем їх чутливості до макроекономічних шоків в роботі використовується кластерний аналіз, а саме метод k-середніх (п. 2.2, с. 126-134). Визначено критерії стійкості кластерних угруповань за рахунок аналізу кластерної міграції та показників якості кластеризації. На мій погляд, доцільно було б більш детально обґрунтувати, чому обрано власно три групи або провести альтернативні розрахунки при збільшенні їх кількості.

2. В методичному підході до аналізу взаємодії зовнішнього та внутрішнього середовища для розпізнавання точок криз у діловому циклі економічної поведінки підприємства запропоновано використовувати спектральний аналіз, а саме, розкладання в ряд Фур'є (пункт 3.1, с. 168, 183-187). Доцільно було доповнити даний аналіз застосування вейвлет-аналізу, який дозволяє працювати з аперіодичними функціями шумів та отримати інтерпретацію виникнення точок кризи на підставі одномоментного аналізу високо- та низькочастотної складової часового ряду.

3. На рис. 3.17, с. 202 наведена розроблена автором лінійна схема процесу побудови та експлуатації імітаційної моделі, в якій існує два контури зворотного зв'язку: адаптація до цільових настанов економічної поведінки та адаптація до ресурсних можливостей підприємства. Доцільно було б визначити умови та навести, за можливістю, критерії зміни мети економічної поведінки підприємства.

4. Формування рішень щодо управління економічною поведінкою підприємства в роботі здійснено на підставі застосування методу системної динаміки та розробки імітаційної моделі (пункт 3.2., с. 197-220). Проведені

модельні експерименти базуються на імпульсному аналізу зміни індексу чутливості ВЕД до макроекономічних шоків та коінтеграції циклів розвитку економіки, виду економічної діяльності та ділового циклу підприємства, що впливають на ступінь прояву ризиків у діяльності певного підприємства. Сила впливу імпульсу визначається на підставі дослідження ретроспективних тенденцій, що є обґрунтованою пропозицією авторки. Проте, в процесі економічної поведінки підприємства виникають імпульси факторів, що не спостерігаються, які доцільно було б ввести у модель.

5. При формуванні експлейнарного базису дослідження (пункт 1.2, с. 61-82) в роботі проведено компаративний аналіз теорій, що становлять теоретико-методологічний базис дослідження. У розділі 3 при побудові імітаційних моделей виділено комплекс ризиків, що впливають на можливості адаптації поведінки підприємства до шоків та крапок кризи зовнішнього та внутрішнього середовища. Виходячи з цього, доцільно було б додати теорію економічних ризиків до теоретичного базису дослідження.

Рецензент Тетяна Анатоліївна ВЛАСЕНКО, доктор економічних наук, професор, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, завідувач кафедри економіки підприємства та організації бізнесу, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Для отримання системного розуміння функціонування економік України та Китаю, а також визначення нових умов економічної поведінки національних підприємств, автором здійснено аналіз особливостей економічного розвитку за таким алгоритмом: створення макроекономічних профілів країн на глобальному (шляхом індексного аналізу) та національному (через індексний аналіз) рівнях – вивчення галузевої специфіки розвитку економік – дослідження діяльності українських та китайських підприємств (пункт 1.1, с. 35-61). Водночас було б доцільно виділити періоди виникнення світових та національних форс-мажорних ситуацій та дослідити її вплив на можливості та обмеження економічної поведінки підприємств.

2. В дисертаційній роботі в з метою аналізу та прогнозування трендів розвитку зовнішнього та внутрішнього середовища використовується розроблений комплекс інтегральних показників (пункт 2.3, с. 135-148). Інформаційним підґрунтям їх побудови є складно структурована система показників, що відображена у кортежних моделях (с. 122). Залишається відкритим питання, чому авторка розраховує загальний інтегральний показник економічної поведінки підприємства як сукупність локальних інтегральних, а

не провела його розрахунок на загальній кількості вихідних показників.

3. В дослідженні запропоновано методичні рекомендації оцінки чутливості видів економічної діяльності (ВЕД) до кризових/шокових впливів макроекономічного розвитку на економічну поведінку підприємства (п. 2.2, с. 126-134). Основу цих рекомендацій становить побудований індикатор чутливості ВЕД та запропонована шкала його значень, що дозволяє визначити, наскільки макроекономічні шоки впливають на динамічні зміни економічних процесів у конкретному ВЕД. Однак, за умови того, що економічна поведінка залежить не тільки від приналежності підприємства до конкретного ВЕД, а й має власну чутливість до збурень, доцільно було визначити взаємозв'язок між даними ефектами.

4. В дисертаційній роботі представлено механізм управління економічною поведінкою підприємства (п.1.4, с. 89-108) та наведено ретельне обґрунтування вибору структурних складових й функціональної спрямованості етапів механізму. На тлі того, що даний механізм дозволяє менеджменту підприємства підвищити якість прийняття управлінських рішень за рахунок своєчасного реагування на зовнішні макроекономічні шоки, використовуючи його реальні ресурсні можливості, що зумовлені стадією ділового циклу та приналежністю до певного виду економічної діяльності, авторів доцільно було б виділити контури тактичного, оперативного та стратегічного управління економічною поведінкою підприємства.

5. Основу розробленого комплексу імітаційних моделей, які містять блоки ендогенних змінних, показників оцінки поведінки підприємства та сценарних умов (с. 206), складає концепція системної динаміки, яка представляє усі внутрішні процеси підприємства як потоки відповідних ресурсів певних сфер життєдіяльності, охоплюючи, за потреби, взаємодію між декількома різними ресурсами (пункт 3.2., с. 198, 202-204). Проте, існують конкуруючі концепції побудови імітаційних моделей, тому доречно було б обґрунтувати чому, наприклад, не використовувалась концепція агентно-орієнтованого моделювання.

Рецензент Каріна Роемеовна НЕМАШКАЛО, кандидат економічних наук, професор, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, проректор з навчально-методичної роботи, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Запропонована концептуальна схема механізму управління економічною поведінкою підприємства (рис. 1.29, с. 100) серед вхідної

інформації містить ефекти розвитку національної та світової економіки. На тлі того, що автором було побудовано портрети розвитку національної економіки Китаю та України у п. 1.1 (с. 35-61 дисертації) варто було б додати перелік виділених ефектів та надати економічну інтерпретацію їх впливів на економічну поведінку підприємств.

2. Для вирішення завдання оцінки чутливості видів економічної діяльності до шоків макроекономічного середовища, в роботі запропоновано індикатор чутливості, що підтверджує гіпотезу про різний ступінь зовнішньої резистентності підприємств даного ВЕД до нелінійних змін тенденції розвитку національної економіки (пункт 2.2, с. 126-134). В подальшому дослідженні індикатор чутливості використовується при формуванні різних сценаріїв управління економічною поведінкою підприємств як імпульс на імітаційну модель та при визначенні крапок кризи у діловому циклі підприємства. Вважаю, що даний індикатор може також бути використаним при оцінці взаємозв'язку між резистентністю ВЕД та конкретного підприємства.

3. При оцінці інтегрального показнику внутрішнього середовища у дослідженні було запропоновано використання фінансової сфери життєдіяльності підприємства як такої, що містить у собі опосередковані впливи результатів функціонування інших сфер життєдіяльності (пункт 2.3, с. 141-149). Водночас доцільно було б проаналізувати сфери життєдіяльності окремо, що дозволило більш детально визначити проблемні ситуації, які провокують зміну економічної поведінки українських та китайських підприємств.

4. В роботі в якості загального показника ефективності економічної поведінки підприємства, динаміка якого відображає діловий цикл функціонування підприємства, обрано показник чистого прибутку підприємства (пункт 3.1., с. 170-171). Не заперечуючи, що показник чистого прибутку є одним з ключових показників діяльності підприємства та відображає якість управлінських зусиль щодо підтримки своєї успішності на ринку, в якості рекомендації здобувачеві, варто було б обрати інтегральний показник внутрішнього середовища як узагальнюючий показник, що з системних позицій дозволяє оцінити ефективність внутрішнього середовища підприємства та розрахований в п. 2.3 (с. 141-147).

5. При розробці сценаріїв економічної поведінки підприємства відповідно до хвильових змін зовнішнього середовища в роботі обґрунтовано застосування імпульсного аналізу. В якості зовнішніх імпульсів використовується індикатор чутливості видів економічної діяльності та індекс

мінливості впливу зовнішнього середовища (пункт 3.2., с. 197-220). Позиція автора є цікавою та обґрунтованою, однак, враховуючи глобалізаційні ефекти світової економіки, доцільно було б для експортно-орієнтованих підприємств розширити перелік імпульсів за рахунок введення в модель, наприклад, індикатора стабільності світового ринку продукції підприємства.

Голова спеціалізованої вченої ради ДФ 64.055.062 Тетяна Іванівна ЛЕПЕЙКО, доктор економічних наук, професор, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, завідувач кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування, надала позитивний відгук без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Су ЖУЙ ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

(підпис)

Тетяна ЛЕПЕЙКО

(власне ім'я та прізвище)